

Falkevej

(Holbæk vest /)

'Fuglekvarteret' (i folkemunde: 'Pipkvarteret').

En flot rovfugl kendt på sine smalle spidse vinger. Tophastighed ca. 300 km/t. Tæt på ses den karakteristiske 'falketand'.

Vandre-, lærke- og tårnfalke er de mest kendte i Danmark.

I Ægypten blev falke anset for hellig, f.eks. har guden Horus falkehoved.

En falkonér afretter falke til jagt.

Et 'falkeblik' er et årvågent, gennemtrængende blik.

Fasansti

(Orø, Næsby Strand /)

'Sommerhusområde'.

Fasanen blev indført i Europa (fra Kaukasus) for ca. 200 år siden, først til pynt, siden som festmad og derefter som jagtvildt. De første gik i kongens og godsernes fasanerier, men fra 1840 blev de udsat i den rigtige natur og er nu meget almindelige over hele Danmark.

Godsernes fasanerier spiller dog stadig en stor rolle for opdrætningen til jagten.

Fasanen er en skovfugl med hang til lysninger/marker, og den sover i træer om natten.

Fasanvej

(Holbæk øst / 1913)

'Kløvermarksområdet'.

Lokalopdeling:

'Lille Fasanvej' nord for Kløvermarksvej og

'Store Fasanvej' syd for.

Mundede oprindelig ud i Munkholmvej (tidligere Dragerupvej) inden Jagtvej blev anlagt 1927. Vejens lidt 'knækkede' forløb skyldes, at udstykningen følger det gamle skel mellem byjordene og markjordene.

En ejendommelighed deler Fasanvej med Strandgade. Husnumrene begynder fra 'strandsiden', altså fra periferien mod 'midten'. Ligger forklaringen i, at stykket fra Strandmøllevej til Kløvermarksvej er udstykket først? – selv om de begge er fra 1913.

Byggeforeningen 'Frem' opførte 1911 en række huse på vejen, tegnet af ark. Vilhelm Olsen.

Faurbjergvej

(Hørbygård – Kastrup / 1972)

Vejen fra Hørby Gård til Faurbjerg Huse smyger sig rundt om 'Faurbjerg' (43 m).

Andre 'bjerge' og 'høje' i området er betydeligt højere. Lidt nordvest for Hørby Gaard ligger f.eks. *Kulbjerg* (53 m) også kaldet *Barnehøjen*, idet 2 tiggerbørn efter sigende blev begravet her for at standse en pest. Og straks erindres Martin A. Hansens novelle 'Offer'.

Læs den og bliv lidt forstemt.

Her boede også en vættekonge, der besøgte vættedronningen, som boede i Faurbjerg.

Og ikke langt herfra mod sydøst – ganske vist ikke et bjerg – ligger dyssekammeret Egehusstenen, hvor der ligger en svane på seks guldæg.

Hver egn sin folkesnak.

En 'vætte' er et overnaturligt væsen i menneskeskikkelse og fandtes både til lands og til vands.

'Vættelyset' (som vi ved er en forstenet del af en uddød blæksprutteart) opfattedes 'naturligt' som resterne af vætternes 'tællelys' (den tids stearinlys lavet af talg/dyrefedt), som ved nattetide viste sig f.eks. nede i mosen.

Fawræ til Fauræ til Favr og Faur. Ordet *fager* (smuk) gemmer sig i navnet.

Fenrisvej

(Holbæk vest / 1986)

'Gudekvarteret', men den og Sleipner hører ikke rigtigt hjemme i 'selskabet'.

Fenris-ulven var den onde Lokes 'søn' med Jættekvinden Angrboda (hende, der varsler sorg). Den var bror til Midgaardsormen og til Hel, der herskede i dødsriget. Fenris stod bundet på en ø, men sprængte lænkerne da *Ragnarok* – den nordiske dommedag - indtrådte. Fenris opslugte Odin, men blev dræbt af Vidar.

Se *Lokesvej* og *Sleipnersvej*.

Finsings Plads

(Bymidte / 1999)

Anders Finsing, 1895-1974.

Redaktør for Holbæk Amts Avis til 1958, derefter ansat på Holbæk Amts Venstreblad. Formand for Holbæk Sejlklub 1946-1947 og 1957-1960.

Fiskerstien

(Tjebberup /)

'Gammel' sti fra Tjebberup (Tjepperup til engang i 1900'tallet) mod øst fra det gl. missionshus over markerne til 'Stentrinnet' i skovbrynet ind gennem Dragerup skov ned til husene ved Bredetved Strand syd for 'Søminestationen'.

Bredetved Strand (se den) hed indtil 1973

'Bådelejet'.

(Se også *Tjebberupvej*).

Fat bykortet og udforsk Holbæk på cykel gennem det vidtrækkende (navngivne) stisystem – og de mange (unavngivne) 'smutstier'.

Fiskervænget

(Vipperød / 1971)

Et lille 'erhvervsområde' i Vipperød (8 lidt ældre næringsveje).

Vænge: se ordforklaring omkr. 'jorder'.

Fjordbakkevej

(Løserup Strand /)

'Sommerhusområde'

Vidste du, at en 'fjord' er 'én i forhold til sin længde meget smal havbugt ofte af uregelmæssig og forgrenet form'?

Men det er den altså.

Fjorddalsvej

(Markeslev Strand / 1973)

'Sommerhusområde'.

Tidligere en del af Damgårdsvej.

Fjordengen

(Kisserup Strand / 1972)

'Sommerhusområde'.

Eng: se ordforklaring omkr. 'jorder'.

Fjordgårdsvej

(Bymidte /)

Har intet med en bondegård at gøre. Bebyggelsen ligger på gården 'Vilhelmslyst' jorder, ejet af møller Roed og i 1877 købt af proprietær Olaf Rager.

Se *Møllevej* og *Roedsvej*.

Fjordhøjstien

(Holbæk vest / 1973)

Fjordhøj – der officielt hedder 'Lodsmærkehøj' (bronzealderen) med FM - ligger midt i 'Gudekvarteret' i et grønt område. Der er en pragtfuld udsigt over fjorden til Tuse Næs med Hørby Kirke stik nord, og man forstår godt dens betydning som lodsmærke.

Stien forbinder kvarteret med Stenhusvej.

Fra 'Stenhus' har man haft frit udsyn til denne prægtige oldtidshøj – før bebyggelse og træer spærrede udsynet.

En tegning af højen prydede Stenhus' egne stilebøger og højen blev – meget naturligt – af eleverne kaldt 'Stilebogshøjen'.

Fat bykortet og udforsk Holbæk på cykel gennem det vidtrækkende (navngivne) stisystem – og de mange (unavngivne) 'smutstier'.

Fjordparken

(Holbæk Vest /)

Der skal da vist mere til en '-park'.

Fjordstien

Ikke p.t. nævnt i gade / vej-fortegnelsen, men påført vejkortet fra havnen mod vest. Reelt også tegnet mod øst til Marinaen (Dragerup) dog uden navn.

'Fjordstien' er en natur-cykel-vandresti (rute 40) fra Hundested (for at starte et sted) over Fr.Værk, Fr.Sund, Roskilde (med en afstikker Vellerup Vig – Kulhuse), Holbæk, Tuse Næs og Kongsøre til Rørvig. Altså hele Isefjord-Roskildefjord-systemet rundt.

Den færdige rute vil blive ca. 375 km lang, samlet af 6 etaper. Få kortene på Turistbureauet eller biblioteket.

Her i kommunen kan man støde på stien f.eks. ved Asserholm, Tempelvej, Eriksholm, Bre-

detved og Tjebberup – og mange steder der imellem.

Mod vest ender 'Fjordstien' foreløbigt i Allerup. Til og på Tuse Næs er den endnu ikke færdig-planlagt. På vejen til Kongsøre, hvor den sidste etape starter (se *Iseffjords Allé*) kan man slå et smut ud over Lammefjorden. (se spec. kort).

Også på Orø findes den – fra 'havn' til 'havn' – i forbindelse med etapeen 'Kulhuse-Vellerup'.

Fjordvang

(Markeslev Strand /)

Vang: se ordforklaring omkr. 'jorder'.

Fjordvej

(Holbæk vest / 1918)

Tydligere kan det da ikke siges.

Holbæk Fjord er på Resens kort fra ca. 1675 benævnt '*List Fiord*', hvor '*List*' kan have betydningen 'en strimmel', en fure som i 'plovfure'.

Flenøvej

(Orø nordvest / 1972)

Højdepunkt (10 m) der rejser sig som en *nøgen ø* i det flade landskab. Måske genfindes 'flen' i det gamle udtryk '*flenskaldet*' / '*flejn-skaldet*', hvis man ellers kender sådan én. Farvandet ud for er ret dybt, så købmænd i deres koggere herfra kunne handle med Orøboerne, der kunne handle frit i modsætning til holbækkerne.

En '*kogge*' er et bredt sejlskib med 1-3 master. Normalt et hanseatisk handelsskib.

Flinterevsvej

(Løserup Strand / 1979)

'Sommerhusområde'.

Her er tale om et '*land-rev*', idet der i et langt bælte findes store mængder flint i jorden. I området findes der spor af bopladser fra stenalderen, men også i vandet finder lokal-kendte mange flinteredskaber.

Fr. Olsensvej

(Holbæk vest /)

Frederik Olsen, 1881-1965, husmand, senere ejendomshandler. Udstykkede selv sin ejendom (1951). Nuværende Lærkevej fra Fr. Olsensvej og mod øst hed tidligere også Fr. Olsensvej.

Frandsensvej

(Bymidte / 1928)

Ludvig Frandsen, 1815-1887, fabrikant, premierløjtnant ved dragonerne. R. af D.

Anlagde ca. 1860 et teglværk i Tåstrup og ejede ét senere i Merløse.

Overtog 1865 O. Hansens jernstøberi (fra 1856) beliggende i den gamle 'Komedietaard' (1788) Smedelundsgade (i dag nr. 21).

Støberiets arbejdere havde deres egen 'understøttelsesforening' og 1872 stiftedes 'L.

Frandsens Arbejderes Byggeforening' (Holbæks første), der i 1884 opførte 12 huse i Labæk (nr. 34-56). Grundene skænkedes af Frandsen.

Frandsensvej er husenes 'bagside'.

Forhaverne forsvandt, da Labæk blev udvidet i forbindelse med Munkholmvejens anlæggelse 1952.

Frejasvej

(Holbæk vest / 1986)

'Gudekvarteret'.

Freja er den nordiske gudinde for kærlighed mellem mand og kvinde. Freja (Frøya) betyder '*herskerinde*' og i kamp fik hun halvdelen af de faldne, Odin halvdelen.

Hun bor i 'Folkvang' og hendes vogn trækkes af katte. Hun er søster til Frej (pas på navneforveksling) og gift med Od.

Hun hører også til *asynjerne*, de kvindelige guddomme. Snorre beskriver dem alle 14 og Freja er nr. 6 i denne række (Frigg er den første / se hendes vej).

Guld kaldes 'Frejas tårer' – men det er en anden historie. Od spiller her en rolle.

Se *Odinsvej*.

Teorien om, at Freja og Frigg (se efterfølgende) er én og samme guddom er jo lidt ubejleglig, idet kommunen så har 2 veje for samme gudinde. De 2 gudinder har mange ligheds-

punkter, og de er gift med henholdsvis Od og Odin, der også har meget til fælles.

Lad det, at Freja hører til *vanerne* og Frigg til *aserne* legalisere, at der er 2 guder og dermed 2 veje med forskellige navne.

Friggasvej

(Holbæk vest /)

'Gudekvarteret'.

Burde hedde Friggsvej.

Frigg er den øverste '*asynje*' (af 14 kvindelige guddomme), gift med Odin og dermed stammomeren til aserne. Frigg betyder '*den elskede*' og hun var oprindelig elskovsguden, men fortrængtes af Freja.

Hun er mor til Balder og hun kender alle menneskers skæbne.

Vores fredag er Friggs-dag.

Se *Baldersvej*, *Odinsvej*.

Frilandsvej

(Holbæk vest / 1924)

Stenhus Kostskole blev oprettet af H. Edv. Hass i 1906. Skolens daværende særpræg – Edv. Hass' opdragelsesprincip – var: '*tid til håndens arbejde i have og mark*' og arealet var stort.

Måske henviser arealet her til vejnavnet.

Måske har Edv. Hass været optaget af Theodor Hertzkas 'Frilands'-tanker: *den, der arbejder skal have den fulde frugt af sit arbejde*.

Vejens navn erindrings i hvert fald om Edv.

Hass' skolesyn.

Se også *Gl. Stenhusvej/Stenhusvej*.

Fruerskovvej

(Fruerskov /)

Blind vej, som fra Sønder Asmindrup fører til 'Fruerskov' der ligger sydvest for Vipperød.

Tidligere fortsatte vejen gennem skoven og stødte til Nybyvejen (se denne).

Den nordlige skovpart (Holmeskov) rummer et voldsted: *Sigersholm*. 1300-tallet: Siersholm efter manden 'Sighar' (ændres med tiden til 'Sejer') og en holm / en ø, han har beboet. Voldstedet er resterne af en borg.

Frugtparken

(Holbæk øst / 1964)

Område 'Møllevangen'.

Et lidt besynderligt navn i det kvarter. Men på Bakkekammen 23 boede direktør M. Baunsgaard, Papfabrikken. Hans 'baghave' var en stor frugthave, som var anlagt af husets byggherre (1912) og første ejer Anders Larsen. (Se også *Bakkekammen*). Hvert efterår ved 'høst-tide' hyrede han sine ansattes koner til at plukke frugten.

Papfabrikken var den første virksomhed, der flyttede til byen i 1938 som resultat af Danmarks første 'bypropaganda' iværksat af byens Erhvervsråd. Fabrikken blev senere en del af Colon-koncernen.

Frøndevej

(Orø, Gamløse Strand /)

'Sommerhusområde'.

Til 1970 'Godthaabsvej'.

Efter udstykningsgården Frøndegård.

Frønde er et gammelt dansk/nordisk ord for 'slægtning' eller 'ven'.

Fuglsvej

(Bymidte / 1902)

Jens Christian Fugl, 1813-1884, tømmermester, første bygningshåndværker i større stil.

Opretter 1883 et legat (I. C. Fugls og sødskendes) på 168.000 kr. Hvert år uddeltes der 24 portioner à 100,00 kr. – og der var rift om dem. Bystyret havde nedsat et spec. udvalg til formålet (jf. Byrådsref.). Legatet er specielt nævnt på frisen i Byrådsalen.

Fugl var Borgerrepræsentant (byrådsmedlem) 1854-1864.

Fyrrediget

(Kisserup Strand /)

'Sommerhusområde'.

I tidligere tid et meget almindeligt – hjemhørende – nåletræ i Danmark, men uddøde helt.

Blev genindført af von Langen ca. 1775.

Kræver meget lys, men er ellers nøjsomt.

Fyrrevej

(Kisserup Strand /)

'Sommerhusområde'.

Fælledstien

(Holbæk øst / 1984)

Området har oprindeligt været en af byens 3 vange (Bjergmarken). 'Fælled' henviser til det tredje år, hvor vangen brugtes som græsgang. Man '*opgav Ævred*', dvs. man gav sin markandel fra sig til fællesgræsning på stubmarken efter høsten (og næste år).

'Bjergmarken' var sat til græsning af 180 høveder (hornkvæg, ikke heste og får).

I nyere tid var området militært øvelsesterræn.

Et forslag i Byrådet om at benævne stien 'Hærvejen' blev taget unådigt op og navngivning gik fra Kulturudvalget til Teknisk udvalg.

'Fælleden' dækker ca. 155 ha og indgår p.t. i debatten om placering af multihal og andre sportsanlæg bl.a. i forbindelse med DGI's landsstævne 2009.

Fat bykortet og udforsk Holbæk på cykel gennem det vidtrækkende (navngivne) stisystem – og de mange (unavngivne) 'smutstier'.

Læs også nærmere om 'Fælleden' i en lille folder udgivet af 'Grønt Råd', 'Friluftsrådet' og Holbæk kommune.

Vang: se ordforklaring omkr. '*jorder*'.